

**Miljøverndepartementets vurdering
av høringsinnspillene etter offentlig
høring av forskrift om
CO₂-kompensasjon for industrien**

Oktober, 2013

1. Oversikt over høringsinstanser

Følgende har avgitt høringsuttalelse i saken:

CREE- Oslo Centre for Research on Environmentally Friendly Energy
Energi Norge
Hunton
Huntonit AS
Hustadmarmor AS
Ineos Norge AS
LO
Saint-Gobain Ceramic Materials AS
SINTEF
Statistisk sentralbyrå
Xstrata Nikkelverk AS
Alcoa Norway ANS
Borregaard AS
Norsk Hydro ASA
IndustriEl AS
LMD
Norsk Industri
Norske Skogindustrier ASA
Hovedorganisasjonen Virke
Yara Norge AS
3B-Fibreglass Norway AS
Eramet Norway AS
FESIL AS
GE Healthcare AS
IKT-Norge
Tizir Titanium & Iron AS
Næringslivets hovedorganisasjon
Toll- og avgiftsdirektoratet

NHO, Yara, Tizir, Eramet Norway AS, Alcoa Norway ANS viser til høringssvar fra Norsk Industri.

2. Generelt om ordningen

Flere høringsinstanser, inkludert CREE, SSB, IKT Norge og Virke er kritiske til at det innføres en ordning for karbonpriskompensasjon i Norge, og stiller seg spørrende til om ordningen vil motvirke karbonlekkasje. IKT Norge hevder ordningen ytterligere subsidierer tradisjonell kraftkrevende industri.

CREE og SSB hevder det er trolig at ordningen ikke vil gi noe vesentlig bidrag til å redusere de globale CO₂-utslippene, og at det er mulig at ordningen vil lede til større globale utslipp. De viser også til at ordningen vil øke samfunnets kostnader ved å oppnå gitte nasjonale utslippsmål. De viser også til at ordningen med grønne sertifikater forventes å gi en kraftprisnedgang for utslippsintensiv industri som overstiger kraftpristillegget som følge av EUs kvotesystem, de kan derfor ikke se at det skal være nødvendig med ytterligere overføringer.

Hovedorganisasjonen Virke viser til det å gjøre utslipp fra noen kilder rimeligere enn utslipp fra andre kilder betyr at de sistnevnte må bære en større del av byrdene for at Norge skal nå de nasjonale utslippsmålene, noe som er ensbetydende med de samfunnsøkonomiske kostnadene knyttet til å nå de nasjonale utslippsmålene øker. Virke mener også at det ikke er gjort tilstrekkelig vurdering av faren for karbonlekkasje, og at det er unnlatt å gjøre en konkret vurdering av støttebehovet i hver enkelt bransje og hvilke bransjer som bør omfattes av ordningen. Virke mener også at det er en vesentlig mangel i denne saken at det ikke er anslått hvilken overordnet effekt tiltaket har på klimagassutslippene.

Samtidig gir et overveiende antall høringsinstanser uttrykk for at det er positivt at Norge innfører en ordning for karbonpriskompensasjon. Dette gjelder LO, Saint-Gobain Ceramic Materials AS, Energi Norge, NHO, INEOS Norge AS, Hustadmarmor AS, FESIL AS, IndustriEl AS, Norske Skogindustrier ASA og Alcoa Norway ANS m.fl.

Regjeringen har funnet det hensiktsmessig å etablere en ordning for karbonpriskompensasjon, slik at industrien kompenseres for økning i elektrisitetspriser som følge av EUs kvotesystem. Formålet er å hindre økning i globale utslipp ved at industrien flytter til land med mindre streng klimaregulering.

EU-kommisjonen vedtok 22. mai 2012 retningslinjer som åpner for statsstøtte til utvalgte industrisektorer som er ansett for å være særlig utsatt for karbonlekkasje (2012/C 158/04). EFTAs overvåkningsorgan ESA vedtok 20. desember 2012 tilsvarende retningslinjer¹ for EØS EFTA-landene (Norge, Island, og Liechtenstein), heretter kalt retningslinjene.

Den norske kompensasjonsordningen skal være regelstyrt og tett knyttet opp til metoden for beregning av tillatt støtte som angitt i ESAs retningslinjer. Produksjon dekket av langsiktige kraftkontrakter inngått før 2005, samt industriens egen kraftproduksjon (egenkraft), vil ikke være berettiget til CO₂-kompensasjon. Norge har deltatt aktivt ved utformingen av retningslinjene og har bl.a. lagt vekt på at retningslinjene bør ivareta insentivene til kostnadseffektive utslippsreduksjoner i kvotesystemet. I utformingen av retningslinjene har EU-kommisjonen avveid de

¹ Guidelines on certain State aid measures in the context of the greenhouse gas emission allowance trading scheme post-2012.

negative virkningene på insentivene til kostnadseffektive utslippsreduksjoner i kvotesystemet, risikoen for karbonlekkasje og interne konkurransevridninger.

3. Forskriftens hjemmel

Ordningen er hjemlet i Stortingets budsjettvedtak. Flere høringsinstanser understreker viktigheten av en forutsigbar ordning, og Norsk Industri, Energi Norge, Industri El, NHO, Saint-Gobain Ceramic Materials AS, INEOS Norge AS, FESIL AS, IndustriEl AS, Alcoa Norway ANS m.fl. mener ordningen bør hjemles i lov for å sikre forutsigbarhet. Norsk Hydro er også bekymret for at forskriften har en noe uklar hjemmel.

Hjemling i Stortingets budsjettvedtak er en vanlig måte å hjemle tilskuddsordninger i Norge. Etter departementets vurdering er lovhjemmel heller ikke nødvendig av hensyn til legalitetsprinsippet. Når det gjelder forutsigbarhet, er ordningens varighet uttrykkelig angitt i § 2 i forskriften. Miljødirektoratet fatter også grunnlagsvedtak som i utgangspunktet gjelder for hele støtteperioden, 2013-2020, med forbehold om budsjettbevilgning.

4. Kommentarer til de enkelte bestemmelsene i forskriften

§ 2 Kompensasjonsordningens varighet

INEOS Norge AS, FESIL AS, Norsk Hydro ASA, Norske Skogindustrier ASA, Alcoa Norway ANS, Landbruks- og matdepartementet hevder ordningen bør gjelde fra 1. januar 2013. Norsk Industri har merket seg at ordningen først skal gjelde fra 1. juli 2013 uten at dette er begrunnet.

Departementet har ut fra formålet med ordningen ikke funnet grunn til at ordningen bør gjelde fra et tidligere tidspunkt. Departementet anser det ikke avgjørende for risikoen for karbonlekkasje om ordningen gjelder fra 1. januar eller fra 1. juli 2013.

§ 4 Vilkår for kompensasjon

Nace-koder

Flere høringsinstanser er opptatt av hvilke sektorer (NACE-koder) som er omfattet av ordningen. SINTEF mener at man bør åpne for utvidelse omfanget av ordningen, slik at flere sektorer kan omfattes. GE Healthcare hevder kompensasjonsordningen bør omfatte alle bransjer utsatt for karbonlekkasje. LO hevder Norge bør arbeide for at EU utvider listen over støtteberettigete sektorer.

3B-Fibreglass Norway AS mener de vil falle utenfor ordningen fordi bedriften er registrert med en næringskode som ikke er omfattet av ordningen, og utfordrer Miljøverndepartementet til å se etter løsninger for bedrifter utsatt for karbonlekkasje, men som faller utenfor ordningen.

Xstrata Nikkelverk AS stiller seg uforstående til at produksjon av nikkel ikke er omfattet av ordningen, og ber om at dette tas hensyn til dersom regelverket for kompensasjon skal endres. Norsk Industri henstiller til norske myndigheter om å bidra til at produksjon av nikkel dekkes av ordningen når denne senere skal revideres. Landbruks- og matdepartementet mener det bør legges til rette for at all papir- og tremasseproduksjon kan omfattes av ordningen. Hunton AS, Huntonit AS, Fellesforbundet og Norsk Industri argumenterer med at fiberplateprodusenter bør omfattes av ordningen på lik linje med papirprodusenter.

Hvilke sektorer som kan omfattes av kompensasjonsordningen er angitt i retningslinjene for CO₂-kompensasjon. Statsstøtte er i utgangspunktet forbudt i henhold til EØS-avtalen artikkel 61, med visse unntak. Retningslinjene gir ytre rammer for omfanget av CO₂-kompensasjon, og setter med dette en terskel for hva som i denne sammenhengen kan anses som lovlig statsstøtte etter EØS-avtalen. Etter departementets vurdering har norske myndigheter dermed ikke handlingsrom for inkludering av ytterligere sektorer i ordningen enn de som fremgår av retningslinjene. Retningslinjene skal revideres midtveis i støtteperioden 2013-2020.

Flere instanser er opptatt av at virksomhetenes næringskode (NACE-kode) ikke skal være avgjørende for om man er omfattet av ordningen, inkludert Fellesforbundet, Norsk Industri og virksomhetene Hunton Fiber og Huntonit. Landbruks- og matdepartementet mener det er viktig at konkurransekraften til fiberplateprodusentene plassert i næringskode 16 ikke svekkes unødige med ufordelaktig plassering i næringskodene. INEOS Norge AS og IndustriEl viser til at man ved vurdering av om en virksomhet er omfattet av ordningen bør se på hvilke produkter som produseres ved virksomheten, ikke virksomhetens NACE-kode.

Etter § 4 vil en virksomhet i utgangspunktet være omfattet av ordningen dersom *produksjonen* faller innunder en eller flere av NACE-kodene som er opplistet i bestemmelsen. Miljødirektoratet vil ved søknadsbehandlingen vurdere om virksomhetenes *produksjon* faller inn under relevant NACE-kode etter forskriften. SSBs plassering av virksomhetene i næringskode/NACE-kode er dermed ikke avgjørende.

10 GWh

Etter § 4 må virksomheter med støtteberettiget produksjon ha et årlig elektrisitetsforbruk på 10 GWh for å være berettiget til kompensasjon. SINTEF mener det ikke bør være en nedre grense for elektrisitetsforbruket, og at også mindre virksomheter kan være utsatt for karbonlekkasje. Norsk Industri mener grensen er satt for høyt i forhold til relevante industribedrifter som er i hard global konkurranse og karbonlekkasjutsatt, og foreslår å justere grensen ned til 1 GWh.

For de virksomhetene som har et årlig elektrisitetsforbruk på under 10 GWh, ville støttebeløpet bli lavt. Det er departementets vurdering at kostnadene i forbindelse med søknadsprosessen vil være uproporsjonalt høye sammenlignet med støttebeløpene for virksomheter med årlig elektrisitetsforbruk under 10 GWh.

§ 5 Søknad om kompensasjon

Søknadsfristen for 2013 er endret etter den offentlige høringen. Søknadsfristen er fastsatt til 13. november 2013.

§ 7 Grunnlag for kompensasjon

Norsk Industri, Saint-Gobain Ceramic Materials AS, Eramet Norway AS, FESIL AS, IndustriEl m.fl. mener det bør komme klart fram at tilleggsprosesser også skal regnes inn som grunnlag for støtte. Departementet mener en slik tolkning er i samsvar med retningslinjene, og har derfor inntatt en presisering i § 7 som viser at også tilleggsprosesser vil inngå i grunnlaget for beregning av kompensasjon.

Landbruks- og matdepartementet mener det er uklart hvordan man definerer ”nye virksomheter”, og at en definisjon er nødvendig. Norsk Industri og INEOS Norge AS mener ny produksjonslinje som fører til vesentlig produksjonsøkning i basisperioden bør kunne defineres som separat virksomhet.

Hva som vil anses som ny virksomhet vil bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfellet. Det er ved denne vurderingen naturlig å se hen til innarbeidet praksis etter forurensningsloven og klimavoteloven. I utgangspunktet vil eierskifte ikke være tilstrekkelig til at virksomheten anses som ny virksomhet. Ny produksjonslinje vil i utgangspunktet anses som en eksisterende virksomhet.

§ 8 Beregning av årlig kompensasjon

Norsk Industri, Alcoa Norway ANS og Xstrata Nikkelverk AS mener det må presiseres hvilken periode de daglige valutakursene skal hentes fra. Departementet presiserer i denne forbindelse at valutakursene Miljødirektoratet vil benytte hentes fra Norges Banks regneark *Daglige valutakurser* som oppdateres ca. kl. 15.15 hver dag (http://www.norges-bank.no/WebDAV/stat/no/valutakurser/v2/valutakurser_daglig_ukoplet.xls).

§ 9 Fordeling mellom ulike produkter

Denne bestemmelsen gir anvisning på hvordan man skal fordele elektrisitetsforbruk på ulike produkter. Borregaard AS viser til at det legges opp til for kompliserte beregninger i denne bestemmelsen. De mener at det ikke framkommer klart at det er virksomheten som kvalifiserer for støtte, og ikke de enkelte produktene eller produksjonsprosessene, og legger til grunn at det ikke er et krav om splitte elektrisitetsforbruket på direkte og indirekte prosesser pr tonn produkt for de ulike produktene, når virksomheten er kvalifisert og splittingen bare gir merarbeid som ikke fører til noen endringer i kompensasjonsbeløpet. Norsk Industri mener også det er viktig at det ikke legges opp til for kompliserte beregninger, og at det kan bli unødvendig vanskelig å fordele elektrisitetsforbruk mellom ulike prosesser der det er felles indirekte prosesser.

Departementet vil påpeke at metoden for fordeling av elektrisitet på basis av tonn produkt er ment å samsvare med metoden angitt i retningslinjene. Retningslinjene gir anvisning på at at fordelingen mellom ulike produkter skal gjøres pr tonn produkt. Etter departementets vurdering gir retningslinjene ikke særlig handlingsrom på dette punktet. Departementet har derfor beholdt denne metoden som en hovedregel. For virksomheter som har produkter med energieffektiviseringsstandard i tillegg til tilleggsprosesser hvor alternativstandard legges til grunn, vil man måtte fordele elektrisitetsforbruk mellom direkte prosesser og tilleggsprosesser.

Departementet har funnet at målinger for faktisk elektrisitetsforbruk må kunne benyttes hvor dette foreligger, jfr § 9 andre ledd. Bakgrunnen for dette er at det vil kunne gi en mer korrekt beregning av kompensasjon.

§ 12 Avkortningsfaktor for beregning av kompensasjon

Bestemmelsen slår fast hovedregelen om at egenkraft og langsiktige kraftkontrakter inngått før 2005 ikke gir grunnlag for kompensasjon, og gir nærmere regler for hvordan kompensasjonen skal avkortes som følge av dette. Bestemmelsens første ledd annet punktum angir nærmere unntak fra avgrensningene.

Borregaard AS mener ordlyden i første ledd er uklar, og at departementet bør presisere forståelse og rekkevidde av unntaket for videresalg av kraftkontrakter på markedsvilkår og unntaket for elektrisitet kjøpt til spotpris i støtteåret. Borregaard stiller spørsmål ved hvordan disse unntakene forholder seg til skjermingsdatoen i annet ledd første punktum.

Departementet har etter høringen presisert unntaket for kjøp av elektrisitet til spotpris i støtteåret. Det er tatt inn en formulering for å klargjøre at unntaket gjelder ”*elektrisitet som det etter kontrakt nevnt i første punktum betales spotpris for i støtteåret*”. Dette for å tydeliggjøre at man ikke vil få kompensasjon for ethvert kjøp av spotpris, uavhengig av om man har en langsiktig kraftkontrakt inngått før 2005. Som det fremgår av høringsnotatet, er unntaket kun ment å omfatte kjøp av elektrisitet til spotpris, i henhold til klausuler i langsiktige kraftkontrakter inngått før 2005, som sier at prisen på elektrisitet settes lik spotprisen når spotprisen overstiger en viss terskel. Andre typer prisklausuler i slike kontrakter, vil ikke kunne gi grunnlag for kompensasjon.

Skjermingsdatoen i annet ledd gjelder på samme måte for unntakene i første ledd annet punktum som for avgrensningene i første punktum. Det er situasjonen pr 14. mai 2012 som legges til grunn ved vurderingen av om unntakene i første ledd annet punktum kommer til anvendelse. Dersom en virksomhet har videresolgt sin kontrakt på markedsvilkår i tidsrommet mellom 1. januar 2005 og 14. mai 2012 vil virksomheten *ikke* få en avkortning i sin kompensasjon. Dersom kontrakten videreselges etter 14. mai 2012 vil den likevel gi grunnlag for avkortning i virksomhetens kompensasjon. Dersom en virksomhets kraftkontrakt pr 14. mai *ikke* inneholdt prisklausul som omfattes av unntaket i første ledd, og kontrakten senere endres til å inneholde slik prisklausul, vil

kjøp av elektrisitet til spotpris i henhold til slik klausul ikke gi grunnlag for kompensasjon.

Noen høringsinstanser er opptatt av at også langsiktige kraftkontrakter som er omsatt som del av en virksomhetsoverdragelse skal gi rett til kompensasjon. Dette gjelder Norsk Industri, Tizir, Eramet Norway AS, IndustriEL, Alcoa Norway ANS m.fl.

Etter departementets vurdering er det naturlig at man likestiller salg av virksomhet med videresalg av kontrakt hvor salget av virksomheten er sammenlignbart med salg av kontrakt. Dette vil være enkelt å konstatere dersom halvparten eller mer av en virksomhet med tilhørende kraftkontrakt er videresolgt på markedsvilkår. Salg av virksomhet vil derfor likestilles med videresalg av kontrakt dersom halvparten eller mer av en virksomhet med tilhørende kraftkontrakt er videresolgt på markedsvilkår, slik at avkortningen reduseres tilsvarende kjøpsandelen.

Norsk Hydro ASA mener § 12 slik den ble foreslått i høringen kan skape uønskede effekter, og foreslår endringer. Norsk Hydro ASA mener andre ledd bør endres slik at den ikke fryser situasjonen på et spesifikt tidspunkt. Norsk Industri og Norsk Hydro ASA mener det bør legges til grunn en løpende vurdering av eierskapssituasjonen i det enkelte støtteår. Norsk Industri og Norske Skogindustrier ASA og Landbruks- og matdepartementet mener det må tas høyde for tilfeller der de langsiktige kraftavtaler fra før 2005 bortfaller eller termineres av forretningsmessige grunner på en måte som ikke innebærer noe salgsvederlag for kraftkjøperen/virksomheten. Norske Skogindustrier ASA nevner mislighold av avtalen eller terminering på grunn av kommersielle interesser hos kontraktspartene som eksempler og foreslår en endring i ordlyden i § 12 som tar høyde for dette.

Formålet med en objektiv skjermingsdato er å unngå strategiske tilpasninger til ordningen, samtidig som man må ha en regel som er praktisk og enkel å håndheve. Regelen gir ikke rom for løpende og mer skjønnsmessige vurderinger av hvorvidt disposisjoner tatt etter skjermingsdatoen vil kunne anses som strategiske tilpasninger. En slik regel ville være vanskelig å gjennomføre i praksis, ettersom det er vanskelig for myndighetene å overprøve hensikten bak en disposisjon. Dette gjelder også tilfeller som kontraktsmislighold eller terminering av mer kommersielle årsaker uten vederlag. Det er nettopp i slike tilfeller behovet for en objektiv skjermingsregel gjør seg gjeldende. Departementet har derfor ikke inntatt bestemmelser i forskriften som åpner for mer løpende skjønnsmessige vurderinger av disposisjoner foretatt etter skjermingsdato. Departementet gjør for øvrig oppmerksom på at kontrakter som utløper i løpet av støtteperioden som følge av en utløpsdato fastsatt før 15. mai 2012, ikke vil gi grunnlag for avkortning etter utløpsdatoen.

Borregaard AS mener at skjermingsregelen i § 12 andre ledd første punktum slår svært uheldig ut for selskapet, ved at beslutning om eiermessig omstrukturering ble tatt før skjermingsdato, mens børsnotering skjedde etter skjermingsdato. Borregaard AS viser til at formålet med skjermingsregelen er å hindre strategiske tilpasninger til

kompensasjonsordningen. Borregaard mener at skjermingsregelen går lenger enn formålet tilsier, og viser til at det er åpenbart at Borregaards børsnotering ikke ble gjort som en strategisk tilpasning til regelverket. Borregaard viser også til flere tilfeller skjermingsregelen vil ramme, som ikke vil være strategiske tilpasninger. De nevner kjøp av kraftvirksomhet før skjermingsdatoen som trekker ut i tid i påvente av offentlige tillatelser, salgsprosesser som tar tid, tilfeller hvor virksomheter har egenproduksjon i dag, men hvor kraftverkene hjemfaller eller en kraftavtale opphører i perioden 2013-2020, og tilfeller hvor kraftkontrakter selges eller opphører uten vederlag. Borregaard viser også til at det er urimelig at man åpner for unntak for spotpriskjøp og videresalg av kontrakter i § 12 første ledd, uten at man tar hensyn til forhold som utilsiktet rammes av den objektive skjermingsregelen Borregaard AS foreslår at ordlyden i andre ledd endres, eventuelt at det legges inn et nytt andre ledd i § 19.

Departementet er til dels enig med Borregaard i at tilfeller hvor det er klart at beslutningen om endringer i eierskapssituasjonen for egenkraft eller langsiktige kraftkontrakter ble tatt *før* skjermingsdato, så bør denne endringen i eierskapssituasjonen legges til grunn for beregningen av kompensasjon. En forutsetning er imidlertid at virksomheten kan fremlegge tilstrekkelig dokumentasjon på at beslutningen er tatt og tidspunktet for dette. Departementet har derfor etter høringen inntatt et nytt tredje og fjerde punktum i § 12 annet ledd, som slår fast at situasjonen pr 14. mai 2012 likevel ikke skal legges til grunn ” *der virksomheten kan dokumentere at eierskapssituasjonen er endret 15. mai 2012 eller senere, som følge av en beslutning tatt før 15. mai 2012 om virksomhetsoverdragelse, eiermessig omstrukturering eller salg av langsiktig kraftkontrakt inngått før 2005. I slike tilfeller skal endringen i eierskapssituasjonen som følge av beslutningen legges til grunn for beregning av kompensasjon.*”

Hvorvidt en beslutning kan anses å være tatt før skjermingsdato vil bero på en konkret vurdering av den dokumentasjonen som fremlegges. Etersom beslutningsprosesser og beslutningenes form varierer fra selskap til selskap, har det vært vanskelig å fastsette krav til beslutningens form i selve forskriftsteksten. For at Miljødirektoratet skal kunne etterprøve at beslutningen er tatt før skjermingsdato, må imidlertid beslutningen være notorisk og fattet av relevant organ eller person i selskapet som har myndighet til å utføre den aktuelle disposisjonen. Eksempelvis vil dette være tilfellet dersom beslutningen er tatt i form av styrevedtak. Det må videre dokumenteres at beslutningen tatt før skjermingsdato er endelig. Beslutning om å sette i gang en prosess for vurdering av endring av eierskapssituasjonen til egenkraft eller langsiktige kraftkontrakter inngått før 2005, vil ikke være tilstrekkelig, det må være besluttet at endringen i eierskapssituasjonen skal skje. Det vil heller ikke være tilstrekkelig å dokumentere at hensikten med disposisjonen ikke har vært å gjøre en strategisk tilpasning til kompensasjonsordningen.

Norsk Hydro ASA mener at fjerde og femte ledd innebærer at egenkraftvolumene kan bli beregnet større enn de i realiteten er. De mener det er urimelig at man skal avkortes 100% av kraftverkets midlere årsproduksjon dersom man kun eier deler av et

kraftverk, og ønsker at det presiseres i forskriften at dersom en virksomhet kun eier deler av et kraftverks, er det kun den forholdsmessige andelen, tilsvarende eierandelen, av kraftverkets årsproduksjon som skal defineres som egenkraft.

Videre mener Norsk Hydro ASA at det man ikke bør avkortes for eierandeler i kraftverk, dersom man ikke har tilgang til og faktisk får benytte kraftproduksjonen til egen produksjon. Dette gjelder tilfeller hvor virksomheten er aksjonær i et aksjeselskap som eier kraftverk. Videre mener Hydro at det også må tas hensyn til at deler av produksjonen fra et kraftverk er konsesjonskraft og ikke kan disponeres av virksomheten. Det samme gjelder kraft solgt til tredjeparter på langsiktige kontrakter inngått før 2005.

Departementet har sett hen til Norsk Hydro ASAs uttalelse, og innsnevret definisjonen av egenkraft i § 12 femte ledd. Definisjonen omfatter nå kun elektrisitet fra kraftverk i Norge som inngår i konsernet virksomheten tilhører, fratrukket konsesjonskraft og eksterne salgskontrakter inngått før 2005. "Konsernet" er ment å forstås i tråd med definisjonen i selskapsloven § 1-2. Dette innebærer at man uavhengig av selskapstype vil avkortes dersom virksomheten eller andre virksomheter innenfor virksomhetens konsern eier mer enn 50 % av kraftverket. Metoden for fordeling av avkortningselektrisiteten mellom ulike virksomheter i konsernet fremgår av vedlegg II femte ledd.

Borregaard AS er kritiske til avgrensningen for egenkraft og viser til formålet med ordningen. Regjeringen har valgt å gjøre visse avgrensninger av ordningen, blant annet for egenkraft. Alle relevante kraftverk er tilknyttet kraftnettet. Kraften er dermed overført direkte til nettet og solgt på markedet. Dette innebærer at virksomhetene kompenseres gjennom CO₂-elementet i salgsprisen.

§ 14 Kumulasjon av offentlig støtte

Toll- og avgiftsdirektoratet (TAD) påpeker at dersom kumulasjon av offentlig støtte ikke kan tolkes snevert slik det er gjort i utkastet bør forslaget sikre at det i forbindelse med søknadsprosessen om tilskudd beregnes hvor mye virksomheten har mottatt i offentlig støtte i form av fritak fra/reduert avgift på elektrisk kraft. Departementet legger til grunn at TAD med "snever tolkning" mener den ordlyden i forskriftsbestemmelsen som ble sendt på høring. Det er ikke gjort endringer i bestemmelsen etter høringen. Bestemmelsen i § 14 bygger på retningslinjenes bestemmelser om kumulasjon. Departementet bekrefter at bestemmelsen kun vil være aktuell dersom virksomheten har mottatt støtte som dekker de samme kostnadene som gir grunnlag for kompensasjon etter denne forskriften. De kostnadene som gir grunnlag for kompensasjon etter denne forskriften er økte elektrisitetspriser som følge av EUs kvotesystem, jfr formålet med ordningen som er angitt i § 1.

§15 Årlig utbetaling av kompensasjon

Norsk Industri, INEOS Norge AS, IndustriEl, Norske Skogindustrier ASA, Alcoa Norway ANS m.fl. mener at kompensasjonen bør utbetales hvert halvår.

Hustadmarmor AS påpeker at søknadsbehandling og utbetaling kvartalsvis ville være bedre i av hensyn til likviditet. FESIL AS ønsker utbetaling av kompensasjon i støtteåret. Landbruks- og matdepartementet mener det bør kunne åpnes for kvartalsvise utbetalinger. Departementet har funnet at etterskuddsvise utbetalinger i året etter støtteåret vil være enklere og langt mindre ressurskrevende både for myndighetene og for virksomhetene. Man unngår da kompensasjonsberegninger i flere omganger og prosedyrer for tilbakebetaling av støtte dersom man i støtteåret har utbetalt for mye kompensasjon. Departementet har derfor ikke gjort endringer i denne bestemmelsen etter den offentlige høringen.

§ 18 Tilbakebetaling

Bestemmelsen angir vilkår for når Miljødirektoratet kan kreve tilbakebetaling fra "den ansvarlige for virksomheten". Norsk industri mener det må tydeliggjøres hva som menes med "den ansvarlige for virksomheten". Dette vil bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfellet. Departementet mener det i denne forbindelse er naturlig å se hen til hvem som anses som den ansvarlige for en forurensende virksomhet etter forurensningsloven, blant annet basert på innarbeidet praksis etter loven. Det følger av forarbeidene til forurensningsloven at den ansvarlige for en forurensende virksomhet normalt sett vil være "eieren av gjenstanden, anlegget osv. som forurensningen eller faren for forurensning stammer fra."² I utgangspunktet vil "den ansvarlige for virksomheten" etter § 18 være rettssubjektet som er ansvarlig for drift av virksomheten, og som mottar kompensasjon i henhold til bestemmelsene i forskriften.

§ 19 Unntak

Bestemmelsen åpner for at det i særlige tilfeller kan gis unntak fra bestemmelsene i forskriften. Flere høringsinstanser, bl.a. Norsk Industri, FESIL AS, Borregaard AS m.fl. påpeker at det er viktig at ordningen gir rom for individuelle skjønnsmessige vurderinger. Norske Skogindustrier ASA mener det bør tas inn i bestemmelsen at den kan anvendes for å fange opp tilfeller hvor regelverket som vedtas får urimelige konsekvenser for virksomheter som faller innenfor de generelle vilkårene for kompensasjon, men hvor det foreligger særtilfeller som regelverket ikke har tatt høyde for og hvor det å gi kompensasjon til en virksomhet vil medvirke til å oppfylle ordningens formål.

Landbruks- og matdepartementet mener det er viktig å kunne gjøre unntak fra bestemmelsene i forskriften hvis det i særlige tilfeller kan bidra til å hindre karbonlekkasje slik det er beskrevet i § 1. Norsk Hydro ASA mener på sin side at forskriften i for stor grad kan fravikes.

Norsk Industri og Alcoa Norway ANS mener det er viktig med en nærmere presisering av bestemmelsens anvendelsesområde. Yara ønsker at § 19 skal kunne anvendes som grunnlag for bruk av annen standard enn energieffektivitetsstandard som gjelder for dem etter § 7, jfr vedlegg I i forskriften. Bakgrunnen for dette er at Yara mener de ved

² Ot.prp.nr.11 (1979-1980) s. 98.

bruk av denne standarden ikke vil få kompensasjon for høyt forbruk av grønn elkraft. FESIL AS mener det bør gis mer veiledning om når unntaksbestemmelsen kan anvendes.

Departementet vil understreke at § 19 er ment å være en snever unntaksbestemmelse, som skal fungere som en sikkerhetsventil dersom det ved forvaltningen av ordningen dukker opp tilfeller som man ikke har forutsett ved utformingen av forskriften. Det er derfor ikke ønskelig å presisere bestemmelsens anvendelsesområde noe nærmere. Bestemmelsen kan imidlertid ikke anvendes i strid med retningslinjene for CO₂-kompensasjon.

§ 20 Fremtidige endringer i kompensasjonsordningen

Bestemmelsen åpner for at rettigheter etter forskriften og vedtak gitt med hjemmel i forskriften kan endres eller innskrenkes ved senere forskrift. FESIL AS, mener hjemmelen til å endre forskriften bør begrenses til dersom EU endrer sine retningslinjer. Norsk Industri og Alcoa Norway ANS mener hjemmelen til å endre forskriften bør begrenses til å gjelde kun EU endrer sine retningslinjer eller Stortinget beslutter å avvikle ordningen.

Det kan ikke utelukkes at ordningen vil endres i løpet av støtteperioden på en måte som kan få innvirkning på de rettighetene som er gitt gjennom forskriften eller vedtak fattet med hjemmel i forskriften. Aktuelle årsaker til endringer i kompensasjonsordningen kan at retningslinjene endres eller at Stortinget beslutter avvikling eller endring av ordningens omfang. Departementet mener det er behov for en generell bestemmelse slik at man i størst mulig grad kan unngå at mulige endringer av ordningen kommer i konflikt med Grunnlovens forbud mot tilbakevirkende regler. Departementet har derfor ikke funnet grunnlag for å endre bestemmelsen etter den offentlige høringen.

Vedlegg I Energieffektivitetsstandard

Landbruks- og matdepartementet mener det bør gis en veiledning/tabelltekst om at støtteberettiget produksjon uten energieffektivitetsstandard i vedlegg 1, skal benytte en alternativstandard og en referanseproduksjon for elektrisitetsforbruk. Departementet viser til § 7 annet ledd, hvor det fremgår at virksomheter med produksjon av produkter og eventuelle tilleggsprosesser som ikke er dekket av energieffektivitetsstandarder gitt i vedlegg I skal benytte en alternativ standard på 0,8.

Landbruks- og matdepartementet mener det bør presiseres at utslippene er knyttet til fossilt CO₂ og ikke CO₂ fra biokraftverk. Departementet presiserer at det er kvotepliktige CO₂-utslipp man har ment å henvise til i formelen for beregningen av energieffektivitetsstandard.

Vedlegg I nr 2 er endret ved at man i forklaringen av U_{El} og $U_{direkte}$ benytter begrepet *referanseperiode* i stedet for *basisperiode*. Dette for at bestemmelsen skal kunne anvendes også for nye virksomheter og virksomheter som var i drift i mer enn 6 år i

basisperioden. For disse virksomhetene vil referanseperioden tilsvare perioden angitt i § 7 fjerde ledd, tredje setning.

Vedlegg II Avkortningsfaktor

Vedlegg II første og tredje ledd er endret etter den offentlige høringen, slik at man ved beregningen av referanseelektrisitetsforbruk skal se hen til *all produksjon* ved virksomheten i basisperioden, ikke bare støtteberettiget produksjon. Videre er vedlegg II sjette ledd som ble sendt på høring tatt bort. Dette gjaldt fordeling av avkortningselektrisitet på ulike produkter, og er ikke nødvendig etter endringen av første og tredje ledd i vedlegget.

I tilfeller hvor avkortningselektrisiteten ved et konsern helt eller delvis kan dekke elektrisitetsforbruket til flere virksomheter i konsernet, skal elektrisitetsforbruket i henhold til vedlegg II femte ledd fordeles mellom virksomhetene basert på den enkelte virksomhetens elektrisitetsforbruk i basisperioden. Det er videre åpnet for en annen fordeling dersom virksomheten kan godtgjøre at dette gir et åpenbart urimelig resultat.

Norske Skogindustrier ASA mener det i denne unntaksregelen må tas hensyn til tilfeller hvor virksomheter i et konsern ligger i ulike prisområder. Norske Skogindustrier ASA mener videre at unntaksregelen må få anvendelse hvor en langsiktig kraftavtale fra før 2005 bortfaller på annen måte enn ved salg og hvor kraftbehovet inndeckes ved at virksomheten kontraherer kraft ved en ny kraftavtale til gjeldende markedsbetingelser.

Ordlyden i femte ledd er ikke endret etter den offentlige høringen. Som det fremgår av høringsnotatet, vil en fordeling av avkortningselektrisitet utelukkende på bakgrunn av elektrisitetsforbruk kunne anses åpenbart urimelig i tilfeller hvor en kraftkontrakt er knyttet opp til særskilte virksomheter i konsernet, herunder at kraften reelt sett ikke kan videreselges i markedet eller brukes i andre virksomheter i konsernet. Dette vil kunne være tilfellet dersom virksomheter i et konsern ligger i ulike prisområder, og man av denne grunn er avskåret fra å nyttiggjøre seg av den aktuelle kraftkontrakten. Departementet presiserer imidlertid at en kraftkontrakt vil gi grunnlag for avkortning ikke bare for virksomheter som faktisk kan benytte seg av kraften, men også for virksomheter som kan ha en finansiell nytte av den.

Kontrakter som utløper i løpet av støtteperioden som følge av en utløpsdato fastsatt før 15. mai 2012, vil ikke gi grunnlag for avkortning etter utløpsdatoen. Kontrakter som bortfaller av andre grunner vil ikke omfattes av unntaksregelen i femte ledd, da dette ville være en omgåelse av den objektive skjermingsregelen i § 12 annet ledd.